

Агата Кристи

Нещастен случай

– Уверявам ви, това е същата жена, няма никакво съмнение.

Капитан Хайдок погледна разпаленото напрегнато лице на приятеля си и въздъхна. Щеше му се Евънз да не бе така сигурен и тържествуващ. Предългите години, прекарани по море, старият капитан се бе научил да стои настрана от неща, които не го засягат. Приятелят му Евънз, бивш инспектор от криминалния отдел на Скотланд ярд, имаше друга философия за живота. Изразът „Действай според получената информация“, който бе негов девиз на младини, той бе развил дотам, че сам се сдобиваше с информация. На времето инспектор Евънз бе умен и бдителен офицер и напълно заслужаваше чина, който бе получил. Дори сега, когато вече се бе пенсионирил от служба и се бе установил в провинцията в малка къща, за каквато винаги бе мечтал, професионалният му инстинкт оставаше буден.

– Рядко забравям лица – повтори той самодоволно. – Мисиз Антъни, да, това наистина е мисиз Антъни. Щом казахте мисиз Мероудийн, веднага я познах.

Капитан Хайдок неспокойно се размърда на мястото си. Семейство Мероудийн бяха най-близките му съседи, а също и на Евънз, и фактът, че в лицето на мисиз Мероудийн бе разпозната „героиня на шумен“ процес, искрено го разстрои.

– Било е твърде отдавна – обади се той плахо.

– Преди девет години – поправи го Евънз, точен както винаги. – Преди девет години и три месеца. Не помниш ли делото?

– Съвсем смътно.

– Оказа се, че Антъни имал обичай да взима арсеник – поясни Евънз, – и я освободиха от отговорност.

– И защо да не я освободят?

– Не откриха никакво доказателство. Присъда може да се произнесе само в случай че е налице някакво доказателство. Съвсем правилно.

– В такъв случай всичко е наред – каза Хайдок. – И не разбирам какво има да се безпокоим.

– Кой се безпокои?

– Мислех, че се безпокоиш.

– Ни най-малко.

– Случаят е отминал и приключил – обобщил капитанът. – Ако мисиз Антъни в един момент от живота си е имала нещастие да бъде обвинена в убийство и оправдана...

– Обикновено не се смята за нещастие да те оправдаят – подметна Евънз.

– Знаеш какво искам да кажа – продължи капитан Хайдок раздразнено. – Ако клетата жена е трябвало да премине през това мъчително преживяване, не е наша работа да раздухваме отново нещата, нали?

Евънз не отговори.

– Е, хайде Евънз. Ти сам току-що каза, че жената е била невинна.

– Не съм казал, че е била невинна. Казах само, че е била освободена от отговорност.

– То е едно и също.

– Не винаги.

Капитан Хайдок, който почукваше с лулата си по ръчката, изведнъж спря и живо се изправи в стола си.

– Охо – възкликна той. – Ето накъде биеш. Считаш, че не е била невинна?

– Не бих казал. Всъщност... не знам. Антъни имаше навик да употребява арсеник. Жена му му го доставяше. Един ден по погрешка взел твърде голяма доза. Негова ли е била грешката или на жена му? Никой не можа да каже и съвсем справедливо съдът я оправда поради липса на доказателства. Всичко бе напълно законно и не търся там някаква грешка. И все пак бих искал да знам истината.

Капитан Хайдок отново се зае с лулата си.

– Е – каза той кротко, – това не е наша работа.

– Не съм убеден.

– Но наистина...

– Чуй ме за малко. Този Мероудийн снощи правеше в лабораторията си разни опити... нали си спомняш...

– Да. Спомена и за опита на Марш с арсеник. Каза, че ти би трябвало, да го познаваш, тъй като бил по твоята специалност, и после се засмя. Не би го казал, ако и за миг допускаше...

Евънз го прекъсна.

– Искаш да кажеш, че не би го споменал, ако знаеше? От колко време са женени... Ти ми беше казал, че от шест години, нали? Обзалагам се на каквото искаш, че той няма и представа, че жена му е известната някога мисиз Антъни.

– И положително няма да го узнае от мен – обади се капитан Хайдок сухо.

Евънз не обърна внимание на забележката му и продължи:

– Ето, че пак ме прекъсваш. За опита на Марш Мероудийн нагрях някаква субстанция в епруветка. Металната утайка той разтвори във вода и като прибави сребърен нитрат, остави сместа отново да се утаи.

Тест за хлорати. Най-обикновен и невинен малък опит. Но аз случайно прочетох в една от книгите, която лежеше отворена на масата, следното: „Сярната киселина разлага хлоратите. При нагриване се получава силна експлозия, ето защо сместа трябва да се държи на хладно и да се използва в много малки количества.“

Хайдок е вгледа в приятеля си.

– Е, и какво от това?

– Нищо. В моята професия също се правят експерименти – експерименти за откриване на убийци. Фактите се прибавят един към друг, преценяват се, прави се анализ на полученото, като се взема пред вид възможният процент предубеденост и обичайната неточност в свидетелските показания. Но съществува много точен, но и доста опасен експеримент за откриване на убиеца. Човек, извършил убийство, рядко се задоволява само с едно престъпление. Дай му време, освободи го от подозрение, и той отново ще убие. Да кажем, задържаш един човек, заподозрян, че е убил жена си. Въпросът е – дал и той наистина го е сторил? Възможно е не всички факти да са в негова вреда. Тогава надникни в миналото му – ако откриеш, че неколкократно е бил женен и че съпругите му все умират, да речем... доста странно, вече ще си наясно. Не става дума за юридическата страна на нещата, разбираш ли? Говоря за моралната убеденост. Когато вече си уверен веднъж, можеш да вървиш и да търсиш доказателства.

– Е, и?

– Ето и главното. Всичко е наред, ако има минало, в което да надзърнеш. Но да предположим, че залавяш убиец при неговото или нейното първо престъпление. В такъв случай експериментът няма да даде желани резултат. Освободеният от отговорност обвиняем започва живота отново, вече под друго име. Ще повтори ли убиецът престъплението, или не?

– Това е ужасна мисъл.

– Продължаваш ли още да твърдиш, че това не е наша работа?

– Да, продължавам. Нямах основание да смяташ, че мисиз Мероудийн е нещо друго освен свършено невинна жена.

Бившият инспектор потъна за известно време в мълчание. После бавно заговори:

– Казах, че като погледнахме в миналото ѝ, нищо не открихме. Това не е съвсем вярно. Имала е втори баща. На осемнайсет години започнала любов с някакъв младеж, а вторият ѝ баща се наложил и ги разделил. Един ден тя и бащата отишли да се разхождат покрай много опасни

скали. И там става нещастие. Той се приближил твърде много до ръба, а скалата се отронила. Човекът паднал и загинал.

– Да не би да искаш да кажеш, че...

– Нещастен случаи. Нещастен случай ли? Смъртоносната доза арсеник, която Антъни погълна, бе също нещастен случай. Никога нямаше да я подведат под отговорност, ако не бяха разкритията на един друг човек. Между другото името му остана неизвестно. Той като че не остана доволен въпреки решението на съда. Уверявам те, Хайдок, страхувам се, че там, където се появи тази жена, все става някакво нещастие!

Старият капитан сви рамене.

– Добре, но не виждам как смяташ да го предотвратиш.

– И аз не виждам как – унило призна Евънз.

– Аз бих оставил нещата така, както са – посъветва го капитан Хайдок. – Никога не е излизало нещо добро, когато човек се меси в чужди работи.

Този съвет обаче не бе по вкуса на бившия инспектор. Той бе търпелив, но упорит човек. Сбогува се с приятеля си и се упъти към селото, преобръщайки наум всички възможности за успешни действия.

Когато се отби в пощата да купи няколко марки, той се сблъска с обекта на своите грижи, Джордж Мероудийн. Бившият професор по химия бе дребен, вгълбен в себе си човек, възпитан, добросърдечен и винаги много разсеян. Той позна Евънз, поздрави го вежливо и се наведе да събере писмата, които бе изпуснал при лекото им сблъскване. Евънз също се наведе и тъй като бе по-бърз, пръв ги събра и ги подаде на притежателя им, като му се извини.

В последния миг той хвърли поглед върху купчинката и адресът на най-горния плик внезапно пробуди нови подозрения. На мястото на получателя стоеше името на известна застрахователна агенция.

В този момент той взе решение. Нищо неподозиращият Джордж Мероудийн едва ли разбра как стана така, че двамата с бившия инспектор тръгнаха да се разходят из селото и още по-малко как стана дума за застраховката му за живот.

За Евънз никак не бе трудно да поведе разговора в желаната посока. Мероудийн от своя страна на драго сърце обясни, че току-що е направил осигуровка на живота си в полза на своята съпруга и поиска мнението на Евънз за агенцията, към която се бе обърнал.

– В последно време някои от вложенията ми излязоха неудачни – обясни той, – вследствие на което доходът ми чувствително намаля. Ако нещо се случи с мен, съпругата ми ще остане в доста затруднено

финансово положение. Тази осигуровка ще оправи нещата.

– Тя не се ли възпротиви? – попита небрежно Евънз. – Нали знаете какви са понякога жените? Смятат, че тези неща носят нещастие.

– О, Маргърет е много благоразумна – усмихна се Мероудийн. – Никак не е суеверна. Всъщност, струва ми се, идеята бе нейна. Неприятно ѝ беше, че съм така разтревожен.

Евънз бе получил желаната информация. Скоро след това той се сбогува, присвил загрижено устни. Покойният мистър Антъни се бе застраховал за живот в полза на жена си само няколко седмици, преди да почине.

Навикнал да се доверява на инстинкта си, инспекторът бе напълно убеден в правотата си. Тревожеше го обаче мисълта как да постъпи. Не искаше да улови престъпника след престъплението, целта му бе да предотврати убийството, а това никак не беше лесно.

През целия ден той бе много умислен. Същия следобед на местния площад се откриваше благотворителен базар. Той се упъти натам. Като се разхождаше безцелно покрай различните забавления, даде едно пени, за да потопи ръка в съд с вода и да се опита да извади от дъното някакъв предмет, участва в състезание за отгатване теглото на едно прасе, цели се в кокосов орех и през цялото време от лицето му не слизаше израза на някаква вътрешна съсредоточеност. Позволи си дори да прахоса половин крона при Зара, врачката на кристал, като се надсмя леко над себе си, припомняйки си какво бе отношението му към предсказвачките, докато бе на служба.

Той не се вслушваше твърде в монотонния, привлечен говор на жената, докато краят на една фраза не привлече вниманието му.

– ... и скоро, наистина много скоро, ще бъдете въввлечен в една работа на живот и смърт, за живота и смъртта на един човек.

– Е, и какво? – рязко попита той.

– Решение... ще трябва да вземете решение. Трябва да сте много внимателен... много, много внимателен. Ако стрешите... дори и най-малката грешка...

– Да?

Гледачката потръпна. Инспектор Евънз знаеше, че всичко това са празни приказки, но независимо от това бе потресен.

– Предупреждавам ви, не бива да допуснете грешка. Ако сбъркате... ето резултатът... смърт!

Странно, дяволски странно! Смърт. Какво ли пък, ако тя прозира нещата?

– Ако направя грешка, ще последва смърт, така ли да го разбирам?

– Точно така.

– В такъв случай не бива да греша – заключи Евънз, докато ставаше и ѝ подаваше половината корона. – Не бива да греша, а?

Тонът му бе безгрижен, но щом излезе от палатката, челността му решително се издаде напред. Лесно е да го кажеш, но не така лесно да го изпълниш. Не бива да прави пропуск. Човешки живот, ценен човешки живот зависи от това.

И нямаше никой, който да му помогне. Вдигна поглед и в далечината зърна силуета на своя приятел Хайдок. Не, от него не можеше да очаква подкрепа. „Остави нещата сами на себе си“ – такъв бе девизът на Хайдок. А това нямаше да помогне в случая.

Хайдок разговаряше с една жена. Тя се раздели с него и тръгна по посока на Евънз; чак тогава инспекторът я позна. Тоза беше мисиз Метроудийн. Тласкан от някакъв вътрешен импулс, той застана на пътя ѝ.

Мисиз Метроудийн бе твърде хубава жена. Имаше високо, гладко чело, красивите ѝ кафяви очи гледаха спокойно. Тя приличаше на италианска мадона и сама подчертаваше тази прилика, като разделяше косата си по средата и я оставяше да се спусне и покрие ушите ѝ. Гласът ѝ бе плътен и малко глух.

Тя отправи към Евънз весела, приветстваща го усмивка.

– А, ето ви и вас, мисиз Антъни, исках да кажа мисиз Метроудийн – започна той непринудено.

Евънз направи грешка съвсем умишлено, като внимателно я наблюдаваше. Видя как очите ѝ се разшириха, чу я как пое дълбоко дъх, но погледът ѝ не трепна. Тя го гледаше упорито и гордо.

– Търся съпруга си – заговори тихо тя. – Не сте ли го виждали насам?

– За последен път го зърнах ей натагък.

Двамата се отправиха един до друг в посоченото направление, като бърбреха спокойно и любезно. Инспекторът усещаше, че възхищението му към нея расте. Каква жена! Какво самообладание! Забележителна жена... и много опасна! Убеден беше – много опасна.

Въпреки че бе доволен от първите си стъпки, той продължаваше да е неспокоен. Даде ѝ да разбере, че знае коя е. Това ще я накара да е нащрек. Няма да посмее да направи нещо прибързано. Остава още нещо – Метроудийн. Ако можеше някак да го предупреди...

Откриха дребничкия мъж да съзерцава разсеяно една порцеланова кукла, която бе извадил от съда с вода срещу едно пени. Жена му

предложи да се прибират и той с радост се съгласи. Мисиз Мероудийн се обърна към инспектора:

– Не бихте ли дошли с нас да изпием по чаша чай спокойно, мистър Евънз?

Той бе убеден, че в гласа ѝ долови лека нотка на предизвикателство.

– Благодаря ви, мисиз Мероудийн. С удоволствие ще дойда.

Тръгнаха заедно, говорейки си за забавни незначителни неща. Слънцето грееше, подухваше лек ветрец и всичко наоколо бе приятно и делнично.

Прислужницата им била излязла да се позабавлява на празника, обясни мисиз Мероудийн, когато пристигнаха в чудесната им къща. Домакинята се качи в спалнята да свали само шапката си, след което се върна и постави чайник с вода върху малък сребърен спиртник. От лицата взе три купички.

– Имаме специален китайски чай и го пием по китайски, не от чаши, а от купички – обясни домакинята.

Изведнъж тя се сепна и като огледа едната от купичките, незабавно я смени с друга и възкликна с досада:

– Джордж, ти си непоправим. Отново си използвал тези купички.

– Съжалявам, мила – отвърна виновно професорът, – но те са толкова удобни по размер, а тези, които поръчах, все още не пристигат.

– Един ден ще ни изтровиш всички – опита се да се пошегува съпругата му. – Мери ги намира в лабораторията и ги нарежда обратно тук, без да ги измива, освен ако по тях няма видимо замърсяване. Ето, онзи ден ти използваше една от тях за опити с цианкалий. Наистина, Джордж, това е много опасно.

Мероудийн като че леко се ядоса.

– Мери не бива да пипа нищо в лабораторията.

– Знаеш, че често след чая оставяме купичките там. Тя как да разбере откъде са попаднали в лабораторията. Разсъждавай логично, мили.

Професорът отиде в лабораторията си, като си мърмореше нещо под носа, а мисиз Мероудийн наля врялата вода върху чая и духна пламъка на малкия сребърен спиртник.

Евънз бе озадачен. Внезапно обаче в съзнанието му блесна светъл лъч. По една или друга причина мисиз Мероудийн се разкриваше. Такъв ли щеше да бъде следващия „нешастен случай“? Не беше ли казала тя всичко това, за да си приготви алиби, та един ден, когато нещастният случай стане факт, той да се види принуден да даде показания в нейна

полза? Колко глупаво от нейна страна, ако е така, защото преди това...

Изведнъж той си пое дълбоко дъх. Тя бе наляла чая в три купички. Една постави пред него, друга – пред себе си, а третата сложи върху малка масичка до камината, близо до креслото, на което обикновено сядаше съпругът и, и тъкмо когато поставяше последната купичка, лека загадъчна усмивка се плъзна по устните ѝ. Всъщност усмивката я издаде.

Той разбра!

Забележителна жена – и опасна! Никакво изчакване, никакви приготовления. Този следобед, точно този следобед, и то в негово присъствие. Смелостта на постъпката ѝ го изуми.

Това бе умен, дяволски умен ход. Той не би бил в състояние да докаже нищо. Тя разчиташе, че той няма да се усъмни, щом действа така „скоро“. Жена със светкавично бърза мисъл и действие.

Евънз пое дълбоко въздух и леко се наведе напред.

– Мисиз Мероудийн, аз съм човек с малко странни прищевки. Ще бъдете ли така любезна да изпълните една от тях?

Тя го погледна въпросително, без да подозира нищо.

Той се изправи, взе купичката, която бе пред нея, отиде до малката масичка и я смени с другата.

– Бих искал да видя как ще изпиете това.

Очите ѝ срещнаха неговите. Те бяха спокойни, непроницаеми. Лицето ѝ леко побледня. Тя протегна ръка и бавно вдигна чашата. Ами ако е сбъркал?

Жената доближи купичката до устните си... в последния момент потръпна, наведе се напред и бързо я изля в една близка саксия с папрат. След това се облегна назад и го погледна предизвикателно.

От гърдите му се откъсна дълга въздишка на облекчение и той също седна.

– Е? – обади се тя.

Гласът ѝ бе променен. Усещаха се нотки на подигравка и предизвикателство. Той ѝ отговори въздържано и спокойно.

– Вие сте много умна жена, мисиз Мероудийн. Мисля, че ме разбирате. Не бива... да се повтаря. Знаете какво имам пред вид.

– Да, зная.

Гласът ѝ бе равен, безизразен. Той кимна доволен. Тя бе умна жена и не желаше да я обесят.

– За вашия и на съпруга ви дълъг живот – каза Евънз многозначително и поднесе купичката до устните си.

В следващия миг лицето му се промени. Ужасно се сгърчи... той се опита да стане... да извика... Тялото му се скова..., а лицето му стана мораво. Той се просна назад в креслото с конвулсивно изкривени крайници.

Мисиз Меровудийн се наклони напред, като внимателно го наблюдаваше. Устните ѝ се разтегнаха в лека усмивка. Тя му заговори много меко и нежно.

– Направихте грешка, мистър Евънз. Решихте, че искам да убия Джордж. Колко глупаво от ваша страна, колко глупаво!

Тя поседя така още около минута, като гледаше мъртвия мъж – третия човек, който заплашваше да пресече пътя ѝ и да я раздели от човека, когото обичаше.

Усмивката се разля по лицето ѝ. Сега повече от всеки друг път тя приличаше на мадона. После повиши глас и навика:

– Джордж, Джордж. О, ела бързо! Боя се, че стана ужасно нещастие. Клетият мистър Евънз...

КРАЙ

© 1934 Агата Кристи
© 1979 Теодора Давидова, превод от английски

Agatha Christie
Accident, 1934

Сканиране и разпознаване: Борис Борисов, 2008
Редакция: nqgolova, 2008

Публикация

Агата Кристи. Свидетел на обвинението. Разкази
Английска. Първо издание
Народна култура, София, 1979

Превела от английски Теодора Давидова
Редактор Красимира Тодорова
Художник Иван Газдов
Художник-редактор Ясен Васев
Тех. редактор Олга Стоянова
Коректори Людмила Стефанова Петя Калевска

Литературна група IV. Код 04 9536623311/5714-43-79
Дадена за набор 3.1.1979 г. Подписана за печат март 1979 г. Излязла от печат април
1979 г. Формат 70×100/32. Печатни коли 16,75. Издателски коли 10,85. Цена 2,20 лв.

ДИ „Народна култура“, София
ДП „Атанас Стратиев“, Хасково

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8252>]